

Wrocław, dnia 17 grudnia 2023 r.

Prof. zw. dr hab. Maciej Szostak

Katedra Kryminologii i Nauk o Bezpieczeństwie

Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii

Uniwersytet Wrocławski

Recenzja

*monografii; dorobku naukowego, aktywności dydaktycznej oraz organizacyjnej
Pani doktor Doroty Semków ubiegającej się o uzyskanie stopnia naukowego doktora
habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych; w dyscyplinie nauki prawne.*

W odniesieniu do przedstawionego do mojej oceny merytorycznej dorobku naukowego, dydaktycznego, organizacyjnego oraz popularyzatorskiego –kandydatki Pani dr Doroty Semków w postaci dokumentacji określonej wymogami stosownych przepisów w art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tj. Dz. U. 2023 r. poz. 742 z późn. zm.).oświadczam następujące:

I.

Ocena merytoryczna dorobku naukowego

(Ocena dzieła autorskiego stanowiącego oryginalne osiągnięcie naukowe wraz z przedłożonym dorobkiem publikacyjnym Kandydata)

Osiągnięciem naukowym stanowiącym podstawę merytoryczną do ubiegania się o uzyskanie stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki prawne stanowi przygotowana przez Autorkę monografia pt.: *Prawno-kryminalistyczna i kryminologiczna problematyka nowych substancji psychoaktywnych- dopalaczy*; ISBN 978-83-8277-115-2, Rzeszów 2023r., ss.507; wydana przez Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego - znajdujące się na ministerialnej liście punktowanych czasopism naukowych (120 pkt wg. wykazu wydawnictw MNiSW) publikujących recenzowane prace naukowe, która spełnia

– w moim przekonaniu- kryteria formalne oraz merytoryczne monografii habilitacyjnej z kilku niżej wymienionych powodów:

1/ Stanowi oryginalnie opracowane dzieło autorskie w zakresie nauk społecznych w dyscyplinie nauki prawne ze szczególnym uwzględnieniem takich dziedzin jak: kryminologia, kryminalistyka, socjologia kryminalna, a przede wszystkim prawo publiczne ze szczególnym uwzględnieniem prawa karnego (polskiego- sensu stricto) oraz wybranych aspektów prawa karnego międzynarodowego - sensu largo.

2/ Prezentuje problematykę tzw. „dopalaczy” (nowych substancji psychoaktywnych), jako fenomenu patologii życia społecznego wraz z jego uwarunkowaniami, a tym samym kreuje oryginalny model metodologiczny rozpoznawania problemowego ze stanowiska działań śledczych (wykrywczych) oraz dowodowych, a także reakcji prawnych na podstawie istniejących postulatów de lege lata w wybranych modelach administracyjnego, *prawno-karnego wartościowania w europejskiej oraz anglo-amerykańskiej kulturze legislacyjnej* oraz formułuje postulaty de lege ferenda

profilaktyczno-prewencyjnego przeciwdziałania ww. nowym formom rozwoju psychozależności związanych ze stosowaniem nowych substancji psychoaktywnych.

3/Autorka w monografii ,w sposób kompleksowy podejmuje próbę całościowego ujęcia problemu substancji psychoaktywnych- „dopalaczy”, określając metodologiczne problemy badawcze w kontekstach: socjologicznym oraz kryminologicznym z uwzględnieniem czynników etiologiczno-fenomenologicznych (Rozdział I); prawno-dogmatycznym, w różnych, wybranych modelach prawnych rozwiązań legislacyjnych systemu: amerykańskiego, anglo-saskiego, niemieckiego, oraz polskiego (Rozdział II-gi). Proponuje metodyczną analizę fenomenologiczno-kryminalistycznego opisu tzw. modus operandi sprawców czynów przestępnych w odniesieniu do zjawiskiem „dopalaczy”, odnosząc się do takich zagadnień jak: produkcja dopalaczy, wytwarzania poczucia „potrzeby dopalaczy” u odbiorców, metody rozprowadzania i maskowania dopalaczy, przedstawienia rynku nowych substancji psychoaktywnych (Rozdział III). Działania śledcze i orzecznictwo w sprawach dotyczących nowych substancji psychoaktywnych to rozważania zawarte w rozdziale IV-tym, w których Autorka omówiła źródła informacji o przestępstwie i ich rodzaje. Omówiła problematykę czynności dochodzeniowo - śledczych organów ścigania i ich kompetencje w zakresie wykrywania przestępstw związanych z obrotem „dopalaczami”, problematykę przesłuchań, ekspertyz kryminalistycznych oraz przywołała stosowane orzecznictwo sądowe w ww. sprawach.

Rozdział V-ty- to problematyka zapobiegania (profilaktyki i prewencji) w której omówione zostały takie aspekty jak: metodyka kryminologiczno-kryminalistyczna zwalczania „dopalaczy” w kontekście działań organów ścigania, współpraca w procesie zapobiegania, rozpowszechnianiu „dopalaczy”, a także postulaty i zadania organizacji społecznych oraz państwowych w ww. zakresie.

Moja całościowa, jednoznacznie pozytywna ocena ww. monografii nie oznacza, że rezygnuję z polemiki w zakresie niektórych jej elementów, co nie oznacza w żadnej mierze, że deprecjonuję merytorycznie to opracowanie lecz jedynie sugeruję

możliwość nieco innego spojrzenia na metodyczne ułożenia treści niektórych jej fragmentów. Np.: nie wydaje mi się potrzebne takie rozbudowanie części teoretycznej w każdym z rozdziałów, wręcz podręcznikowo (trochę szkolnie) tłumaczące czytelnikowi dosyć podstawowe pojęcia zarówno prawnego wartościowania, jak i podstaw definicyjnych metodologii procesów śledczych, które znaleźć można w metodyczno-dydaktycznie przeznaczonych do tego podręcznikach, co nie jest błędem ale może u „zaprawionego czytelnika” wywołać wrażenie „zbędnego naddatku przeteoretyzowania.” Natomiast paradoksalnie -nie wydaje mi się również aby (...) - zagadnienia szczegółowe, które omówiła habilitantka zostały w niektórych kontekstach wyczerpane teoriopoznawczo. Dosyć zdawkowo potraktowany został obszar ekspertologiczny (ekspertyz kryminalistycznych), a także procesowych ról i zadań biegłych sądowych odnoszący się do problematyki „dopalaczy”, jak i problematyka osobowych źródeł dowodowych (psychologii zeznań i wyjaśnień w ww. kontekstach). Jednakże, być może zamierzonym celem Autorki była popularyzacja omawianej problematyki w jak najszerszej społecznej perspektywie, a tym samym dostępności czytelniczej tego opracowania dla osób „nie-wprawionych penalnie” w meandrach prawniczych dywagacji (....)? W tym kontekście uzasadnionym z Jej perspektywy wydaje się takie ułożenie konstrukcji monografii.

Monografia ta – w moim przekonaniu- wypełnia „lukę publikacyjną” oraz odpowiada zapotrzebowaniom praktyki. Z pewnością jest to pierwsze tak szerokie i kompleksowe opracowanie problematyki dopalaczy w polskiej literaturze prawniczej w wyżej wspomnianych kontekstach: nauk penalnych.

Z wielu zatem powodów rozważania podjęte w tym opracowaniu stanowią ważne i cenne źródło wiedzy, nie tylko o samym omawianym zjawisku nowych substancji psychoaktywnych zwanych „dopalaczami”- sensu stricto, ale szerzej o ich socjologicznej, kulturowo-fenomenologicznej etiologii, skuteczności (lub jej braku) w kontekście reakcji prawn-administracyjnej prawa państwowego, legislacyjnych form przeciwdziałania w odniesieniu do europejskich oraz anglo-amerykańskich uregulowań prawnych, ujęciu taktyczno-kryminalistycznym rozpoznawania i wykrywania tego

zjawiska i jego karno-prawno-procesowej i materialnej kwalifikacji, a także formom skutecznego zapobiegania (profilaktyki i prewencji) w kontekście działań społecznych oraz inicjatyw legislacyjnych, podejmowanych przez organy administracji państwowej.

Reasumując,

nie chcąc powtarzać w recenzji sprawnie nakreślonego przez Autorkę *resume*, należy uznać, że opracowanie to z pewnością zasługuje na akceptację jako dzieło naukowe, stanowiące istotny wkład w rozwój badań w zakresie nauk społecznych sensu largo, a nauk prawnych- sensu stricto.

Recenzowaną monografię oceniam pozytywnie, uznając, iż spełnia kryteria stawiane wobec monografii habilitacyjnych zarówno formalne, jak i merytoryczne.

Przedłożony zaś znaczny, zróżnicowany oraz międzynarodowy dorobek naukowy na który składają się: ogółem 42 opracowania naukowe, w tym 1 monografia, 15 artykułów, 23 rozdziały w monografiach zbiorowych oraz 3 opracowania redakcyjne w punktowanych czasopismach naukowych (spośród nich 8 w języku angielskim)- zasługuje na jednoznaczną ocenę pozytywną, spełniając merytoryczne oraz formalne kryteria stawiane przed publikacjami posiadającymi wysoką rangę naukowości, określonych stosownymi przepisami Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce (tj. art.267 ust.1 pkt 2 lit.). Według statystycznego zestawienia dorobku publikacyjnego Kandydatka osiągnęła następujące wyniki: 1/ 120 pkt-ów- monografia autorska, 2/ 430 pkt-ów za 23 rozdziały w monografiach naukowych, 3/ 60 pkt-ów –za członkostwo w 3 redakcjach naukowych monografii; 4/ 977,5 pkt-ów za 15 artykułów w czasopismach naukowych. Łączna wartość uzyskanych punktów za pracę naukową dorobku Kandydatki wynosi 1587,5 za wszystkie 42 opracowania.

Biorąc pod uwagę współczesne standardy metodologii –parametry publikacyjne oceny prac naukowych należy również podkreślić, że przedłożona przez Kandydatkę lista punktów wraz z klasyfikacją indeksacji naukowej zasługuje na pozytywną ocenę, wpisując się w ustawową formułę „znacznego dorobku naukowego”, jaki wymagany jest od Kandydatów ubiegających się o uzyskanie habilitacji w zakresie nauk społecznych, na co z pewnością miał wpływ „szlif wszechstronności” zdobytego przez Kandydatkę wykształcenia (posiada tytuły zawodowe magistra w zakresie: prawa (2005r.) oraz politologii (2006r.), stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie historii (2011r.).

Zagadnienia, którym habilitantka poświęciła swoją naukowo-badawczą uwagę koncentrują się głównie na badaniach: prawno- kryminalistyczno- kryminologicznych, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki: zjawisk z zakresu patologii życia społecznego tj.: przestępczość narkotykowa, handel ludźmi, zabójstwa, zamachy na placówki dyplomatyczne oraz dyplomatów, problematyka przestępczości przeciwko wiarygodności dokumentów oraz edukacja kryminalistyczna.

III.

Ocena dorobku dydaktycznego, organizacyjnego oraz popularyzującego badania naukowe

Ww. zainteresowania teorio-poznawcze Kandydatki korespondują *expressis verbis* także z jej osiągnięciami badawczymi, publikacyjnymi, dydaktycznymi, popularyzującymi oraz organizującymi pracę naukową.

Biorąc pod uwagę pracę dydaktyczną, organizacyjną oraz popularyzującą naukę, szczególnie w zakresie sensu largo nauk prawnych należy podkreślić duże zaangażowanie Kandydatki i Jej znaczne osiągnięcia w pracy akademickiej.

Jest z pewnością doświadczonym (!) dydaktykiem. Od 2011r. jest zatrudniona na stanowisku adiunkta w Instytucie Nauk Prawnych Kolegium Nauk Społecznych na Uniwersytecie Rzeszowskim. Prowadziła zajęcia dydaktyczne na wszystkich poziomach kształcenia akademickiego w różnych formach (ćwiczeń, konwersatoriów, wykładów) w zakresie swoich kompetencji merytorycznych w obszarze: historii, prawa, politologii. W zakresie nauk prawnych prowadzi zakres zajęć dydaktycznych z przedmiotu Kryminologia i Kryminalistyka na kierunku Bezpieczeństwo Wewnętrzne, a także zajęcia w języku angielskim z przedmiotów: 1/ Criminalistics, 2/ Criminology, 3/ Logic for Lawyers. W zakresie osiągnięć dydaktycznych (jako promotor) Kandydatka wypromowała 45 magistrów z Administracji oraz zrecenzowała 44 prace z tego zakresu.

Na szczególne uznanie i docenienie zasługuje wielofunkcyjna działalność Kandydatki w ramach organizacji dydaktyki oraz funkcjonowania administracji uniwersyteckiej. Aktualnie pełni „ogrom” (!) funkcji administracyjno-organizacyjnych w liczbie 16 w zakresie swojej jednostki naukowo-dydaktycznej. Wybrane przez recenzenta to: pełnomocnik Rektora ds. organizacji i współpracy z zagranicą oraz ds. równego traktowania, przewodnicząca komisji ds. równego traktowania, członek Rady Instytutu Nauk Prawnych Kolegium Nauk Społecznych Uniwersytetu Rzeszowskiego, członek Rady Wydawnictwa UR, z-ca redaktora naczelnego czasopisma „Ius et Administratio”, opiekun koła naukowego Kryminologii, Kryminalistyki i Medycyny Sądowej, a przede wszystkim kierownik Pracowni Kryminologii, Kryminalistyki, Instytutu Nauk Prawnych Kolegium Nauk Społecznych UR- jako jej pomysłodawczyni- twórczyni (co jak sama określiła w spisie osiągnięć: „uważa za swój największy organizacyjny sukces”). Prowadzi również szeroko zakrojoną aktywność popularyzującą badania naukowe. Czynnie bierze udział w konferencjach, zjazdach naukowych, sympozjach w kraju i za granicą. Czynnie popularyzuje wiedzę prawniczą w sensu largo rozumianym otoczeniu społeczno-gospodarczym, co wynika z przedstawionego do oceny spisu omawianej aktywności organizacyjnej.

Ponadto Kandydatka bierze czynny udział w pracy eksperckiej. Uczestniczyła w sporządzaniu kilkudziesięciu zespołowych ekspertyz kryminalistycznych m.in. w zakresie badań pisma ręcznego.

Wybrane, ww. aktywności: organizacyjna, dydaktyczna i popularyzująca wiedzę akademicką- są z pewnością bardzo czasochłonne, „energetycznie wyczerpujące”, a przede wszystkim **imponujące(!)**.

Wszystkie zatem ww. działalności z pewnością zasługują na pozytywną aprobatę, a tym samym wysoką ocenę.

IV. Wnioski

Na podstawie obszernego (ilościowego, a przede wszystkim cennego jakościowego) dorobku naukowego, organizacyjnego, dydaktycznego oraz popularyzatorskiego prawnicze badania naukowe, należy potwierdzić przygotowanie Pani dr Doroty Semków do prowadzenia samodzielnych badań naukowych, a także organizacji dydaktyki oraz aktywności organizacyjnych związanych z pracą naukowo-badawczą. Tym samym biorąc pod uwagę ww. stan faktyczny zadeklarowany w dokumentacji habilitacyjnej, **jednoznacznie pozytywnie** oceniam Jej dorobek, uznając tym samym, iż spełnia on kryteria stawiane przed Kandydatkami ubiegającymi się o uzyskanie stopnia naukowego *doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych; w dyscyplinie nauki prawne* według obowiązujących wymogów wymienionej na wstępie ustawy w art. 219 ust. 1 pkt. 2 Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tj. Dz. U. 2023 r. poz. 742 z późn. zm.) z dnia 20 lipca 2018 r.

-rekomendując tą Kandydaturę do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.